

નંદરાજા ને સતી સુલોચનાના નાટકમાં ગવાતાં ગાયનો.

મુદ્રારા અને વધારા સાથે બનાવી.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

નારાયણ જે. ની કંપની.

અમદાવાદ,

મામાની હવેલીમાં પુનાઈટેડ પ્રીન્ટીંગ અને

જનરલ એજન્સી કંપની “લિમિટેડ”ના

પ્રેસમાં રણછોડલાલ ગંગારામે છાપ્યાં.

સંવત ૧૯૩૮—સને ૧૮૮૨.

(અંચ સ્વામીત્વનો હક પ્રસિદ્ધકર્તાએ રાખ્યો છે.)

કીંમત રૂ. ૩૦) =

નંદરાજા અને સતી સુલોચના નાટકમાં ગવાયલાં ગાયન.

દેવશ્વરસ્તુતી.

(જાતન વીના મુશ્કેલીયાએ ક્ષેત્ર બગાડ્યાં. એરાહ)
તુંછે જગતનું નુર પ્રભુ એક તુંછે જગતનું નુર, બેવાર
એક અનેક બની બહુ રૂપે જગત માંહીરે જરૂર;
સ્થાવર જંગમ એતન રૂપે, સચરાચર બરપુર. પ્રભુ. ૧
જપતપ. ધ્યાન રદ્યમાં ધરતાં પાપ થાય સહુ દુર,
વીવીધ પ્રકારની રચના તે કીધી, બ્રહ્માંડમાં બરપુર. પ્ર. ૨
ઇંદ્રાદીક શ્રમાદીક સુરપતી ધ્યાન ધરે નીતહર;
અંબમ આધારણ પતીતપાવન, ટાલો કરમ કરૂ. પ્ર. ૩
રાજા—એક વચન એક બ્રાણ એક પત્રીવૃત્તછે જેનું. એરાહ.)

કરૂં રંકને રાધરાયને રંક કરીએ, મારેવશ સહુકોય;
એવ વશ અમે ન રહીએ. ૧

અનામી અર્હકાર, સર્વવાત દીલમાં રાખુ;
પુત્રમીત્ર સહજન, સહ એક સરખા બાપુ. ૨

ધોવી — છપો.

ધરે અંગ રાયને રંક, રંક રાગસમ દીસે;
શાભિ થાહ સુલતાન, માન પામે મન દીસે;
એક વસાનો જન, તેને કરૂં લક્ષવસાનો;
કહુંકું સાચી વાણુ, ખચીત તે દીલમાં માનો;

જે હાંકણ જગતવીશે, વળી રૂપ સમારે તહિર;
તેને અમો સમારીએ, સમજી દ્યો નામ મહિર. ૧

નંદરાજાનો દરવાર.

ગુણકા—

કેરબો.

નંદરાયજી પંકાયા તમે પૂરમાંહરિ. એવાર.
પૂરમાંહરિ બલા પૂરમાંહરિ. નંદ૦ ૧
કીરતી પયરાઈ આપની ભરપૂર,
સૂરથકી આજ હું વંફરે. નંદ૦ ૨
સતવાદી કહેવાયા, છો ફુનીયામાં ડાહ્યા;
વાયા કોઈથકી ના જાઓરે. નંદ૦ ૩
અંચળ પ્રધાનછે નિતિવાન,
ધ્યાન એનુંછે તમારી માંહરિ. નંદ૦ ૪
સાચું સત્ય તમારું, આહાયે અમે વાર;
ધરે સાચું તમારું કરોરે. નંદ૦ ૫

રાજા—(બાજેબાજે બાજેરે આજ બંગાલમે ધુંધરીબાજે રાહ)
લાગી લાગી લાગીરે મને મોહન કઠારી લાગી. એવાર.
તુંમારું તનને તુંમારું ધનછે તુંજીછે પ્રાણપ્રીયમારીરે મ. ૧
તને જોયાવિના, મનમારું બમતું; તુજવીના ફુનીયાઅકારીરે.
મારું દીલ ખુશી ક્યારેકરીશ હું, તુજને કરે મારીરાણીરે. મ૦

વિદુષક.—

લાગી લાગી લાગીરે, પ્રધાન તારા ઘરમાં આગ લાગી;
રાજાનું મન બગડ્યું તારા ઘરપર, ઘરમાં તારા બલા

આકાશ વાણિ

[જાગીરે પ્રધાન. ૧

જુહુ જુહુ જીવન ખરું જાણ્યું મારે, રાજા માન્યું મારે; જુહુ

જુહી જનુની જુહી જાયા, જુહી મોહ બરેલી માયા;

કાચ કૂપછે કાચા. રાજા માન્યું મારે. જુહુ જુહુ ૧

આતસ બાજી કોઈ નવ સાજી, તે દેખી શું થાયછેરાજી;

આ બાજી તું આગમાં બીમારે. જુહુ જુહુ ૨

ધીરજ રાખી મનમાં બિચારી, સતપણું છે તુજમાંબારી.

એલ બનશે ખોટો, રાજા માન્યું મારે. જુહુ જુહુ ૩

પ્રધાનનું ઘર.

પ્રતિહાર.—

અયેત

કોણ છેરે બાઈ માજીરત, જે હોય તે આવળે પ્રભાત;

નહી ઉઘાડું માંડું દાર, ખોટી યાચો નહી લગાર ૧

જાગે જે કોઈ ધનનો ધણી, જાગે જેને ચીંતા ધણી;

જાગે અંધારી રાતે ચોર, જાગે મેઘ વરસતે મોર ૨

જાગે જેના ઘરમાં સાપ, જાગે દીકરીઓનો બાપ;

જાગે જેને માથે વેર, જાગે જે કરે બહુ કેર. ૩

જાગે જેનાં દેહમાં રોગ, જાગે જે કોઈ સાથે જોગ;

કોણછેરે બાઈ માજીરત, જે હોયતે આવળે પ્રભાત;

નહી ઉઘાડું માંડું દાર, ખોટી યાચો નહી લગાર. ૪

રાજા

તેજરાહ

ઉઘાડે બાઈ હુંધું નંદ નરેશ, પ્રધાન ધર કરવો પ્રવેશ;

ધણું અગત્યનું છે મારે કામ, તે માટે આબ્યો આ ઠામ. ૧
 સીંચ ઉઘાડી પગે લાગ, ને નિષ્ક્રમે તે મુજ પાસે માગ;
 ઉઘાડે બાહ ફુંધું નંદ નરેશ પ્રધાન ઘર કરવો પ્રવેશ. ૨
 પ્રતિહાર— તેજરાહ

હવે સાંભળો તમે રાજન મે વરત્યું તમારું મન
 આવડી રાત્રે ચોર નીસરે કે રમવા નીસરે જર ૧
 તમે રામ પુરૂષની જાત સ્ત્રી સાથે શું કરવીછે વાત
 રાખી બારને ઘર જાઓ, નકામા કાં ખોટી થાઓ. ૨

રાજા.—

તેજરાહ

જેમ જેમ હું રાખુધું બાર, તેમ તેમ તું લગાડેછે વાર;
 હમણા વાત કંઈકું સહેલ, ઉઘાડ નહીતો તોડાવીશ મહેલ. ૧
 મારે મનતો નથી કાંઈ એક, તું મનમાં આણેછે બેક;
 પ્રધાનનોતો પ્રાણુજ લેઉ, તુજને તો બારે દંડ દેઉ. ૨
 તેમાં તારું શું છે જોર, નગર વસેતે મારો ચોર;
 તુજમાં ડાહપણ હોય આજ, તો ઉઘાડ તુજસારાને કાજ. ૩
 સુઠોચના.—(કહાં પાઝી કહાં પાઝી પાર. એ રાહ.)

મ્યાં જાગે, મ્યાં જાગે આજ,
 પ્રભુ હું મ્યાં જાગે મ્યાં જાગે આજ;
 આંખ ફરકી હતી, મારી ને વારે,
 સપ્ને રીસાયો મુજ તાજ. પ્રભુ. ૧
 વીહવળ થઈ આબ્યો દેખાયે,
 સતવાદી નંદ મહારાજ. પ્રભુ. ૨

ધાપો આવેછે ઉપર મારી,
 નહીં પાસે મુજ માણારાજ. પ્રભુ. ૩
 કેમ કહું ક્યાં છુપી જાઉં,
 ઈશ તું રાખજો લાજ. પ્રભુ. ૪ (જ. ત્રી.)

આકાશવાણી.—(બદલ ગયો નેનારે. એ રાહ.)

સતીને ના સતાવોરે, સતીને ના સતાવોરે,
 હે! નંદ રાયજી. સતીને.

કુકર્મનું કામ નહીંજ સાહે, કુષ્ટ કરેમ છે નહાહે;
 ચંદ્ર થઈને ચાતુર ચુમ્યો, તેમ થશે નકી તાહે. સતી.
 રાવણે સીતાનું હરણ કર્યું પણ, આખરે તે નહીં કાવ્યો;
 હનુમાનજીએ લંકાને બાળી, રામચંદ્રે આવીને દબાવ્યો. સ.
 એવા સુરવીરનું ચાલ્યું નહીંને, નહીં ચાલશે તાહે કાંઈ;
 માટે વીચારી સમજ રાજ, દીક્ષમાં રાખ સકાઈ. સ.
 ચંચલ રાજ ધણું શું કહું, દીક્ષમાં સમજીજો બહુ;
 ઈશ્વરની મહેરથી સાખજ દહુંજી, શું વીચારે કરોજી બહુ. સ.

રાજાનો દરબાર.

ગુણીકા.—

કેરખો.

આવ્યા આવ્યારે પ્રધાન ચંચલ આવ્યારે,
 અથ અમુલ્ય ખરીદ કરી લાવ્યારે. આવ્યા આવ્યારે.
 રાજ થયા ખુશી, રૈયત પણ થાશે ખુશી,
 ખુશ ખુશાબી દરબારે થઈરે. આવ્યા.
 થયાતા અપસુકન, લેવા ગયા તારે,

તે અપશુકન ક્યાં જતા રહ્યારે. આબ્યા૦

ચંચલ પ્રધાન એવા વહેમ ન કરીએ,

એવા અપસુકનથી, નહીં ડરીએ. આબ્યા૦

દીલગીરી થઈ દૂર ખુશાલી થઈ બરપૂર,

ઈશ્વર ખુશાલી હમેશ આપોરે. આબ્યા૦

પ્રધાનનું ઘર.

સુલોચના.—(માતાજી મને મહેર કરી રજા આપોરે.એ રાહ.)

સ્વામીજી મારા રૂદીયાથી રોસ છોડોરે. એવાર.

હું કહુંછું સાચી વાત, માનોજી ખરેખાત. સ્વામીજી૦

ખાપણ લગાડ્યું નથીરે, જાતેછું હું સર્તારે;

ઈશ્વરે રાખી લાજ, સમજીને સ્વામી રાજ;

તમે રીસ છોડો આજ, દાઝ લાવો મારીરે. સ્વામીજી૦

પ્રધાન.—કુટ શું તું ખોલેરે, મીઠ્યા વેણને તોલેરે;

વીંટીને શાલ ક્યાંથી, ગળામાં હાર સ્થાથી;

થક ખરો મને આથી, ક્યાંથી તું સમજાવેરે.

સુલોચના.— [સ્વામીજી.

ખોટી નજરે આબ્યોરે, પણ રાજાતો નહી કાબ્યોરે;

દીકરી કરી હાર આખ્યો, પીતા કરી મેં સ્થાખ્યો;

પુન્યપ્રતાપે દોષ કાખ્યો, આખ્યો હાર મનેરે. સ્વામી૦ ૪

પ્રધાન—બાઈ ખાપ કોને કહેછેરે, શીખામણ કોનેદેછેરે;

મન વશ રહ્યું નહી તાર, શું સમજાવેછે વાર;

નુર ખોયુંછે તે માર, તાર કાજું કરે. સ્વામી૦ ૫

સુલોચનો—પીયુષ જરા વિચારોરે, અખળાપર દયાલાવોરે;

નીરે અપરાધીધું હું, શી કુખની વાત કહું;

ઈશ્વર જાણેછે સહુ, બહુ નહીં જાલાવોરે. સ્વામી ૬

મધાન—ડાઘ મારા મનમાંરે, બાપી રહ્યોછે તનમાંરે

અપ નથી મને તારો, પીયરીએ પધારે;

ગમે તે મોજમારો, તારો ધાત થશે. સ્વામી ૭

સુલોચના—

લક્ષીત.

અરર કોપશું ઇશનો થયો, ગરીબનીપરે કેમ રૂડીઓ;

કવન વાંકથી, કર્મ આપુરું, કર્મહીણ હું ક્યાં હવે જઉં. ૧

નીશકલંકીધું, તેછતાં કહે, અધર્મ જરની પાપણી મને;

નહીં સુણાયલા, જાલ કેમ સુણું. કર્મહીણ હું ક્યાં હવેજઉં. ૨

અરર સ્વામીરે શીવસે થશે, દીવસ દેહલા શીરીતે જશે;

અરર કોણને દોષ હું દઉં. કર્મ હીણ હું ક્યાં હવે જઉં. ૩

મનની વાત સહુ, મનમાં રહે, કુપની છાયડી કુપમાં સમે

કુખની વાત હું કોણને કહું, કર્મ હીણ. ૪

મર્મ જાલતો લોક ઉચરશે, તોરસ્કાર સઉ મુખથી કેશે;

મુખ શું લક્ષને પીયરે જઉં, કર્મ હીણ. ૫

અરર લાજતું રાખજે હરી, સ્વામી માહિરો, કેમ ગપોફરી;

નસીબ માહરું આજરે પુરું, કર્મ હીણ. ૬

જંગલ.

સુલોચના—(પીયાકે અત્ર ખીન પ્રીતમ પ્યારે. એ રાહ.)

દીનઅંધ તું થઈને દયાળુ, કેમ અખળાને ઝુરાવેરે. ખેવાર.

જંગલ જંગલ રખડી હું થાકી, વાઘવર તો ડરાવેરે,
 પરમ કૃપાળુ છો પરમેશ્વર, કુખથી નકેમ છોડાવેરે. દીન. ૧
 રસ્તો નથી જડતો પીયરનો, આથી તુ મુજને હરાવેરે;
 બક્ષીતારી હું દીનનીય કંઈ, કેમ ન દીલમાં લાવેરે. દીન. ૨
 (જનત્રી)

સુલોચના— (સીતાજીના મહીનાનો રાહ.)
 રખડી રખડી થાકી જંગલમાંહે, નથી કાંઈ સુજતું;
 કોમળ રંદવ કરે કલ્યાંત, સદા જે સુખી હતું. રેક.
 નંદરાજાએ આવી, બગાડ્યું મહારૂં કાજરે;
 પ્રાણપતીએ તણ મને છેક, ઉતરાવ્યો મુજસાજરે;
 શીરછતના દરશન શીવાય, રહેવું તે કુખ બહુ;
 કુખની વીતેલી આ વાત, જઈ કોને કહું;
 દીન બંધુ હું તુજને વંદુ નમ્રતાથી આજરે
 નથી બીજો એકે ઉપાય, રાખ મુજ લાજરે (જ. ત્રી.)

સુલોચના— લક્ષીત.

કેમ કંઈ હવે કંથને મળુ, અરર કંથડા વિયોગથી બળુ;
 કર્યો હશે અધોરે પાપમે અરે, સજા થઈ મને હાયહાયરે. ૧
 નથીજ માહરૂં કોઈ આ ઠામરે, અરર છે પ્રભુ તારૂંનામરે
 શું કરવા અરે જનમ આપીયો, અપરાધશો કર્પાદોષ લાગીયો
 પરી.—સજ્જરે સજ્જરી પકડ ગુલનાર—રાહ.

ધીરજ ધર ધીરજ ધર સુલોચના નાર,
 સતી થઈને કેમ ખાયછે તું હાર;
 અધર્મે પકડીછે તારીરે પુંઠ,

સત્ય ચુકાવવાને ફરેછે એ મુંઠ. ૧

નકી માનજે સત્યનોછે જ્ય,

સતી નાર તું રાખતી નહીં બય. ૨

પ્રભુ સત્યનો નિગે બાન છે.

સત્ય ઉપર હમેશ મહેરબાન છે. ૩

સુલોચના— દોહરો.

મનમાં આબો હોય કો, સીવાય મુજ બરથાર;

તો ધંધ શીક્ષા આપજે, પાપીને નિરધાર.

શેઠનું ઘર

સુલોચના— લાડકવાયા બાળતું—૨૬

ક્યાં જઈને હું શું કરું, કરું જીવજ ત્યાગ;

કુખે થી રીતે સંચરું, ન સુજે એકે લાગ; સુખ સદાગયું હાથથી

ધરની નીકળી વનમાં ગઈ, વનમાં લાગી આગ;

આ વાત જઈ કોને કહું, ક્યાંથી નીકળ્યું અભાગ. સુખ ૨

રઝળતી મરીથ હું આ હરી, કરું હવે શા ઊપાય,

માઠી દશા થઈ માહેરી, પ્રભુજી કરો સહાય. સુખ. ૩

જોકરાનું મૃત્યું થાયી થયું, હું છું નીરપરાધી છેક;

શઠાણી કહે ડાકણી મને, શેઠ શાણો વીવેક. સુખ ૪

સ્વામી કેવોછે માહેરો, કેવોછે મુજ તાત

કુખની વીતી શું જાણશે, પ્યારી મુજ માત. સુખ. ૫

જંગલ.

સુલોચના— શંકરની સ્તુતી.

શ્રી માહદેવ સદા સીવ શંભુ ત્રીભુવન દેવ મુદારંભ

- ગીરી પતી ગીરજ, વલભ શંકર, બળુધું વારંવારમ. ૧
 નીલકંઠ તવ ભુતી વિભુ શીત, ભુજંગ ક્ષણા મણીહારમ
 જટા જુટ ગંગા ધરે શંકર, હું બળુધું વારંવારમ. ૨
 ગોવાહન ગજ ચર્મ કૃપા નીધ, સુલીર ઇશ મહાશમ
 ભરદવાક વર ભગવંત શંકર હું બળુધું. ૩
 ધનદારા સુત મંદીર મીચીત, વીદ્યા ગુણુદાતા રંમ;
 સર્વ વાત સંપુરણ શંકર. હું બળુ. ૪
 હર હર હર હર દુરીત નીવારણ, શીવ પદ પરમનીધા તમ;
 શીવ શીવ શીવ શીવ શીવ શીવ શંકર. હું બળુધું. ૫
 અક્ષય અંદર વસે કવી જન, એટ મન મે ઈચ્છમ;
 શીવ તમે મને સહાય થજો હું બળુધું.

પાર્વતીજીની પ્રાર્થના.

સુલોચના.—(અહા ખીલીજી શી ચંદા. એ રાહ.)
 જગતન્દ્રિયે અંખે પ્યારી, સહાય થા પુત્રીને તારી;
 પ્રાર્થના હું કરુંછું તારી, અંગીકાર કરજે તું મારી. ૧૬૬.
 મારા આપજે તું વીચારો, જોથી આવે દુઃખનો આરો.

નેનકમલશાનું ઘર.

સુલોચના.—(જાલે જાલે જાલેરે આજ બંગાલમે. એરાહ)
 કરવું હવેશું મારેરે, પ્રભુ કરવું હવે શું મારે;
 હુંનો રહીછું, આશરે તમારેરે, પ્રભુ કરવું હવે શું મારે.
 સત્ય મેં માફ મૂક્યું નથીને, વારે મારી તું ધાલેરે; ૧૬૭.

કેકટ નંદ નૃપતીએ પજવી, તું જાણેછે વિદ્યા ધારેરે. પ્ર.૩
 પ્રહલાદજીની તે પ્રતીમા પાળી, હરણાકુંસ હણ્યો તારે. પ્ર.૪
 શુધનવાને રહાય કરીતે, તેલ તપાવ્યું જ્યારેરે. પ્ર.૫
 બાઈ મીરાંને, પ્રસંન થયો તું, વીજ અમૃત કુંડું જે વારેરે. પ્ર.૬
 રાજા રાવણને હસ્તે હણ્યો તે, તેનો દોષ નથી પ્રભુ તારેરે. પ્ર.૭
 મોર ધ્વજને માથે, કરવત મુક્યું, જગતના પાલનહારેરે. પ્ર.૮
 સતી સીતાને રહાય કરીતે, દ્રુપદીની વારે ધાનારેરે. પ્ર.૯
 તે માફક મુજ પર ખેર કરીને, ચડોતી માહારી વારેરે. પ્ર.૧૦
 કવીજન કહે પ્રભુ રહાય થાવોને, હુંહું આશરે તમારેરે. પ્ર.૧૧

નેનકમઝા.— દોહરો.

ગંગોદક નીરમળજશું, સદા પવિત્ર જે સાર;

એવું કુળ હોય માહેર, તો પડપાસા પોખાર. (પડ્યા). ૧

રાજા—હંસ ગયો સરોવર વીણે, દીકું અમૃતસાર;

દીકું પણ પીધું નહીં તો, પડપાસા પોખાર (પડ્યા). ૨

સુ.—સીંહ મૂઝ બારાંગ મણી, કરપી ધન સતીનાર;

જીવ ગયે પર હસ્ત જથે તો, પડપાસા (પડ્યા). ૩

પ્રધાન.—સર્પ દેખી, ભીતી નવ રહે, ચોર આગળ ભંડાર;

જનર આગળ જીવતી રહે તો, પડપાસા ૪

ખેત.

બીજીવાર નાખો જોપડે, મારેમન અચરજ તે અડે;

એકવાર પાધડું આવેસોય, તે સાચું ન માનેકોય. ૧

ને—કહુંહું તમને સાચીવાણ, સાંભળો સર્વે ચતુરસુજણ;

સામો ઈશ્વર પુરેસાખ, નાખોવાર દુનરો લાખ. ૨

ને—

દોહરા.

આંખેઆંખજ ઉતરે, કેળાં કદલીકસારે;

ખરાસ વાથ છોડે નહીં, તો પડપાસા પોખાર. (પડ્યા). ૫

રાજા—દેઈ દીકું દેવનું, દરશન કરવા જાય;

દરશન પણ પરસન નહી તો પડ પાસાપોખાર. (પડ્યા). ૬

સુ—તેજી સહેન તાજણી, સુરો સહે ન માર;

કુવચન સંતી સહે નહી, તો પડપાસા પોખાર. (પડ્યા). ૭

પ્ર—સામા સેજે સંચર્યા, સુંદર દીઠીનાર;

વીહવળ થઈ ખાજો ફરે. તો પડપાસા પોખાર. ૮

બેયત.

સજ્જન દીલમાં ધરજેખ્યાત, સાંબળીને માહારો હેવાલ
ત્રીજીવાર પડે પોખાર તો હું વાત માનું નિરધાર.

(જ×ત્રી)

ને—

દોહરા.

સીતાસમી નહી સુંદરી, વિદ્યા ધર્મ વિચાર;

સોને સાંમ અડે નહી, તો પડપાસા પોખાર. (પડ્યા.) ૯

રાજા—ભોજન પીરચું થાળમાં, આપે કરવા અહાર;

દીકું પણ ચાખ્યું નહી, તો પડપાસા પોખાર. (પડ્યા) ૧૦

સુ—ઈશ્વર બેલી સર્વન્તો નોધારાનો આધાર;

સત રાખે સતીતાણું, તો પડપાસા પોખાર. (પડ્યા.) ૧૧

પ્ર—મનીઆગળ પય રહે, ચોર આગળ બંડાર;

કામી આગળ કામની રહેતો, પડપાસા પોખાર (પડ્યા) ૧૨

ખ્યેત.

સાસને માનેછે સૌજન, કહુંધું સાંભળો રાખીમન;

વેદ વચન કેવાયે ચાર, પડે પોખાર માનું આવાર.

(જ. ત્રી) ૧૩

ને—

દોહરા.

સતે બાંધી મેદની, સતે બાંધ્યો સંસાર;

જો સત હોય આ દિવસે, તો પડપાસા પોખાર. (પઞ્ચ) ૧૩

રા.—રત અમુલ્ય શોભા ધણી, લોભે ગયો તે ઠાર;

દીકુ પણ લીધું નહીં. તો પડ૦ (પઞ્ચા). ૧૪

સુ.—સત ચુકે જો સાધવી, તો ધરતી ન ઝીલે બાર;

એવું સત હોય મુજમાં. તો પડપાસા૦ (પઞ્ચા). ૧૫

પ્ર.—અરણુ આગળ આરથી, રહે ઇંદુ આગળ ધતસાર;

જાર આગળ જીવતી રહે. તો પડ૦ ૧૬

વીદુષક.—

ખ્યેત.

સતીનું સત પ્રકાશી રહ્યું, પ્રધાનનું મો કાળું થયું;

રાજ પણ જીત્યા આવાર, યુદ્ધજીને હરખ અપાર.

(જ. ત્રી.) (સર્વ જાયછે.)

મુજોચના.—(ઉઠો ઉઠો વહાલી મારી માત. એ રાહ.)

માનો માનો સ્વામીજી મારી વાતરે, હું તમને કહુંધું
ખરેખાત. માનો.મુખ તમારું આજે જોઈને, થઈધું હું દીલમાં રળીઆ-
તરે હું તમને કહુંધું. માનો.

પ્રતીવૃતાપણું મુઝ્યું નથી મેં કલંક મુજોછો શાને મારે

(૧૪)

હું તમને કહું છું. માનો
 તન મન સોંપી દીધું છે તમને, અવર કોઈનો નહીં સં-
 ગાતરે હું તમને કહું છું, માનો
 હડીલા થાઓ નહીં મારા વાજા, પીયરમાં પછાડું છું
 જાતરે હું તમને કહું છું. માનો
 દીલે દયા લાવો મને નહીં દુભાવો, તેડી જાઓ તમે
 મને સાથરે હું તમને કહું છું. માનો
 વાજા પ્રાણપ્યારા ઉતારો દુખના ભારા, ખુશી થાશે
 પીતાને માતરે. હું તમને કહું છું. માનો.

જંગલ.

વધાન. એત (ઘુસો કરી)
 હા રાજા પર લેવા મુજનું વેર, એનું કાલજી કાડું તો
 વળે મુજનું ઝેર.
 જેમ દીલમું કાંમ નહીં સમજે લોખી, તેમ રે અં-
 ડાળ તે નહીં પિછાની મારી ખુખી.
 રે મુજ તે નહીં ખુજ મારી મેહેનતની કદર, ને સુલો-
 ચના આગળ ગયો કરી બદન ઝર.
 દગો કરી તું મારાથી નથી કાવવાનો, દગો આ અંજરે
 તને ઠાર કરવાનો. ૨
 દગા ખોર ઇશ્વરનો તું છે ચોર, બીજાને દુખી કરતાં
 પોતેજ થાય છે ઠોર.
 માટે તુંજ અંડાળને જીવતો રાખ્યો લાયક નથી, તું

પાર્ષીને મારવામાં કશું પાપ નથી.

૩

તું ચંડાળ જીવવાથી પ્રજા કુખી થશે, કુષ્ટ નજરથી

સર્વ સ્ત્રીઓની લાજ હુટશે.

માટે આ ખંજરથી લઉ તારો પ્રાણ; તે પછી કહું

પાપી મુક્તિચતાની હાણ. ૪ (રાજાને મારેછે.)

રાજા.—

(સમર સમર. એ રાહ.)

અરે ઓ પ્રધાન, કીધું શું તુંએ કામ;

જંગલ દરમીઆન, તે લીધો મારો પ્રાણ, અરે

-હૃદયમાં ડાગ રાખી, તે લીધું તારું વેર;

કુષ્ટ કામથી નકી થશે, નગ્રમાં બહુ કેર. અરે

ન આવી મુજ બાળની, તુંનેરે દયા;

મુજ બાળ ઉપર કરજે, ઇશ્વર તું મયા. અરે

કરપીણ કાળા કામ કરનાર, રાખજે તું પાસ;

કૃપા કરી બળાવજે, મારી તું આ લાશ. અરે

રાજકુંવર.—

લલીત.

અરર ઓ પ્રભુ, આવડાં કશાં; કુખદ વાદળાં, હું શીરે ધસ્યાં.

ગજગ શો થયો, દાટ શો વળ્યો; નશીમનો કૂચ્યો, હું નીસર્યો.

ખુત થયુંજ કેમ, મુજ તાતનું; પ્રથમ રાતનું, કે પ્રભાતનું.

અરર ધાવ આ, શાયી રૂઝશે; પ્રીય પીતા હવે, ક્યાંથી ઉઠશે.

રાણી.—

એજ રાહ.

અરર ઓ પ્રભુ, હાય હાયરે; જીવન એકને, જીવી કાયરે.

ધડ ઉઘડીને, શીથ કાપીયાં, મુખ ઉછેડીને, કુખ આપીયાં.

બવ ટુટી પડ્યો, બાર દુખનો; નીચ્છતી થઈ, દીશ સુખનો.
 રત્ન લુંટીઈ, કુર કાળ તેં; બર સમુદ્રમાં, ઠેલીને મને.
 ખમી નહી શક્યો, કાળ મોજનો, ઝડપ ગોઠવી, દુખ ફોજનો.
 સમય રહીઓ, કુર લેખથી; સમજી નહી રહી, દેખ રેખથી.
 કદી ન આવશે, શી ગતી થશે; અબુધ બાળનું, ઇશ શું થશે.
 અવર કોણનો, છે વીસ્વાસરે, તજી ગયા કહેા, કોણ આશરે.
 પીતા વીના કહે, બાળને સહુ, અરર કંથ આ, કલેશ ક્યાં કહું.
 અરર હાયરે, હાય હાયરે, -હૃદય ફાટીને, રાખ થાયરે.

કુંવર. —

બેયત.

રખે વજીર જીવું આચરે, આબો કાળ પણ ખુટે મરે;
 નહી મુકું તુજને આદીશ, નીચ પાસે છેદાવું શીશ.

પ્રધાન. — મુજને હય લેવા મોકલ્યો, મારેમહોલે આબો એકલો;

કુંડળ દીધા પ્રતી હારે, મુજ પત્ની સાથે રમ્યો તે જાર.

માટે મુજને આબો ખાર; મેં માર્યો રાજા નીરધાર;

વણ વાંકે મારે આ પેરે, તો પેલે બવ વાળીશ હું વેર.

કુંવર. — પ્રધાન એવા નહીં હતો મારો બાપ, જે પ્રતીજ

[કરે તો ખુન કરું માફ;

નહીંતો તુજને માર આ દીશ, નીચ પાસે છેદાવું શીશ.

સાચું ખોલતું અએ સતી નાર, જેથી ઉગરશે તારોબરધાર;

નહીંતો એને માર આદીશ, એહ હત્યા એસે તુજ શીશ.

મુલો. — સતી જીવું જાલે જ્યારે, ખર્યાંડ તુટી પડે તારે;

સતી નાર જે જાલે આજ, તો પૃથ્વી જાએ પાતાજ.

સતી સત જો ચૂકે આજ, તો વિશ્વાસનું થું છે કાજ;

સતનો સૂરજ સાખીઓ, સતનો બેલી સૌ કોય.

સત માંડે ચૂકું નહીં, જો મુજમાં ડાપણ હોય;

કહોતો અગ્નિ ઉપાસીએ કહોતો રાંધુ ખીર,

હસ્તી બાંધું કાચેતાંતણે, એટલી રાખુધું ધીર. ૩

કહોતો જળ બાંધું ગાઠડે કહોતે કંડે ઉપાય;

કરી દેખાડું પારખુ, પ્રતીજ તમારી થાય. ૪

પ્રધાન—

ખ્યેત.

સાંભળો જોને માથે પડે, વણ પગલે તે મરચડે;

રાંધે ખીર અગ્નિમાં જાય, તે સતી નહીં સૂરીકહેવાય. ૧

કાચે તાંતણે બાંધે જળ, તે સ્ત્રી ચરિત્ર ઉપરધળ;

તે માટે જુઠીછે એ નાર, ગમેતો વણવાંકે માર. ૨

મુલોચના—(હમકો છાંડચલે બનમાધુ. એ રાહ.)

કલંકથી મૂક્ત તું કરને મોરારી;

નહીં તો નકી મુજ હાંસી થશે કલંકથી.

રાજનું મૃત્યુ થયુંછે આજે, તે સજીવન કરવાને કહેરે;

ઉપાય મારી પાસે નથીએકે, સંભાળ મારી આ વારેજહેરે ક. ૧

પાપ મેં કર્યોહોય પેલેબવ, તેતું ન દીલમાં લાવતો હરેરે;

મુજ અબજાથી થયુહોયે જો જો, કરજો દયા તે ક્ષમા કરેરે

કલંકથી મૂક્ત તું કરને મોરારી. ૨

બેપરી—

(જ+ત્રી)

(ખારી નામ સાંભળી થયો, એ રાહ.)

સતી તાઝું સત્ય ન વરણબું બય,
સ્વર્ગમાહી પણ તે માટે, જ્યજ્ય કાર બોલાય. સતીતાઝું.
સાખી.

સ્તુતિ તારી સાંભળી, ખુશ થયા વિશ્વાધાર;
તે કારણથી મુજને, મોકલીછે આવાર. સતીતાઝું. ૧
સાખી.

પ્રિતે બેના ભને તું, અમૃત કેરો કૂપ;
મુડદાં ફિપર છાંટજે, સજીવન થશે ભૂપ. સતીતાઝું. ૨
(જ+ત્રી)

સર્વે—

ગજબ.

(આલો આલો આજ. એ રાહ.)

અંતે થયો જ્ય જ્ય, સુલોચના થઈ નીરબય;
નંદરાયનો ગમે ભય, સત્યનો થયો જ્ય જ્ય અં. ૧
વિન્ધ થયું સઘળું દૂર, ખુશાલી થઈ બરપુર;
પ્રધાનનું ગયુંછે નૂર, રહીયત મનમાં આબુંસુર. અં. ૨
ઓછવ નંદ નગ્રમાં થાય, હિરે કીધીછે સહાય;
સત્યની ઝાલીછે બાંધ, પ્રજા મનમાં બહુ હરખાય. અં. ૩
સત્યની સરસાઈ થઈ, સત્યે ખુબી આવી રહી;
સત્ય શીવાય ખુબી કઈ, ભેઈશું આપણે નહીંનહીં અં. ૪
હિર સત્યનોછે સહાય, રંક હોય કે કોઈરાય;
સત્યનો તે બેલી થાય, કરેછે ખરો તે ત્યાય. અંતે, ૫

સમાપ્ત.

જાહેર ખખર.

સર્વ સદ્ગ્રહસ્થાને નમ્રતા પૂર્વક ખખર આપનામાં આવે છે જ, નીચે લખેલી ઓપડીઓ અમારી દુકાનેથી રોકડી કીમતે મળશે.

નંદરાજને સતી સુજોયનાનાટકમાંગવાતાં ગાયનો ૦—૨—૦
બાઈ દામોદર રતનસીતાં પુસ્તકો.

કામ સેન રશીકા નાટક ૦—૮—૦

સદ્વેંત સાવળીંગાના ઓપેરા. ૦—૧—૬

ઓખાહરણના ઓપેરા. ૦—૧—૦

રૂઢમણી હરણના ઓપેરા. ૦—૧—૦

વીરમતીનાં ગાયનો ૦—૧—૦

ચાંદળી ૦—૬—૦

શીરાપુરીનો કારસ. ૦—૧—૬

એ શીવાય ઘણી જાતનાં નાટકો, વારતાની ઓપડી, કારસી, ઉરદુ તથા આરબી કીતાબો સંસ્કૃત, મરાઠી, હિંદુસ્થાની વીગેરે પુસ્તકો મળશે.

મુંબાઈમાં દામોદર રતનશી ચીતાઈ તથા હિંદુસ્થાની ચાહા વાળાની દુકાનપર છે. કાલ્યાદેવી રોડ.

(સહી) મી. જમનાદાસ ત્રીકમજી.

પોસ્ટ વાળા.

